

به نام خداوندی
که هستی را آفرید،
که اسرار، هستی را آفرید،
و انسان را، که در این اسرار خود کند

سرشناسه: مریم زارع، نرگس غلامی بشرویه، سعید ایمانی

عنوان: دمانس

پدیدآورندگان: مریم زارع، نرگس غلامی بشرویه، سعید ایمانی

مشخصات نشر: تهران: نیوند، پاییز ۱۳۹۳

مشخصات ظاهری: ۸۴ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۹۸۲-۰-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: روان شناسی

رده بندی کنگره: RC۵۲۴/ز۲د۸ ۱۳۹۳

رده بندی دیویی: ۶۱۶/۸۳

شماره کتاب شناسی ملی: ۳۶۰۸۷۹۴

مؤلفان

مریم زارع

دکتر نرگس غلامی بشرویه

دکتر سعید ایمانی

با نظارت دکتر بهروز بیرشک

نشر نیون

وابسته به نشریه پژوهشهای روان‌شناختی

مؤلف

مریم زارع

نرگس غلامی بشرویه

سعید ایمانی

با نظارت دکتر بهروز بیرشک

نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۳

شمارگان: ۵۰۰

چاپ: احمدی

قیمت: ۵۵۰۰ تومان

مدیر تولید: پریسا فرجی

نشر نیونر

وابسته به نشریه پژوهشهای روان‌شناختی

نشانی: تهران/خیابان فلسطین شمالی/بالاتر از بلوار کشاورز/کوی دانش‌کیان/شماره ۳۹/طبقه دوم/واحد ۳

www.psychresearch.ir

فاکس: ۸۸۰۳۷۱۹

تلفن: ۸۸۹۲۳۵۶۱

فهرست

مقدمه

فصل ۱: دمانس

۱۱

تشخیص

- ۱۱ فنون تصویربرداری مغزی
- ۱۲ تست‌های آزمایشگاهی
- ۱۲ تست‌های روانشناسی و نورولوژیک

۱۴

انواع دمانس

- ۱۴ دمانس‌های قشری
- ۱۵ دمانس عروقی
- ۱۵ بیماری بینزوانگر
- ۱۵ بیماری پیک
- ۱۶ دمانس جسم لوی
- ۱۶ دمانس‌های زیرقشری
- ۱۷ بیماری هانتینگون
- ۱۷ پارکینسون
- ۱۷ دمانس ناشی از ایدز

۱۸

درمان‌ها

- ۱۸ دارودرمانی

۲۰ دونیزیل
۲۰ گالاتامین
۲۱ ریواستیگمین
۲۱ آنتاگونست گیرنده ان متیل دی اسپارات (ممانتین)

۲۱ درمان‌های غیر دارویی
۲۳ طبیعت رفتارها
۲۵ رفتار درمانی
۲۵ جهت‌یابی مبتنی بر واقعیت
۲۶ درمان بر مبنای تأیید
۲۷ خاطره درمانی
۲۸ هنر درمانی
۲۸ موسیقی درمانی
۲۹ فعالیت درمانی
۳۰ رایحه درمانی

۳۰ درمان‌های دیگر
۳۱ روان‌درمانی‌های کوتاه‌مدت

فصل ۲: آلازایمر

۳۶	همه‌گیرشناسی
۳۶	علائم و نشانه‌ها
۳۶ علائم و نشانه‌های روانشناختی
۳۷ علائم و نشانه‌های جسمانی

عوامل ایجاد کننده ی بیماری

۳۸	عوامل ژنتیک
۳۹	پروتئین پیش ساز آمیلوئید
۴۰	ژن های E4 چند گانه
۴۰	ناقلان عصبی

عوامل خطر ساز

۴۱	تشخیص
۴۲	ارزیابی های پزشکی
۴۵	

مراحل آلزایمر

۴۷	مراقبت ها و عوامل محافظت کننده و پیشگیرانه
۵۱	

درمان

۵۲	دارو درمانی
۵۳	رفع نشانه های شناختی
۵۳	رفع نشانه های رفتاری و روانپزشکی
۵۷	داروهای گیاهی
۶۱	تغذیه و مکمل های غذایی
۶۲	دیدگاه های غیر دارویی
۶۵	

مراجع

۷۱

مقدمه

دمانس از ریشه لاتین د: به معنای جدا کردن و مانس: به معنای ذهن گرفته شده و به معنای سیر رو به زوال توانایی‌های شناختی است، این زوال ناشی از بیماری است و با افزایش سن توجیه نمی‌شود. هرچند دمانس در جمعیت سالمند رایج است اما می‌تواند در تمام مراحل بزرگسالی روی دهد. تعیین نقطه‌ی برش سنی برای تعریف این بیماری ضروری است، درست مثل نشانه‌هایی که از آسیب ارگانیک مغزی ایجاد می‌شوند و قبل از بزرگسالی نام‌های متفاوتی همچون اختلالات رشدی به خود می‌گیرند.

از آنجا که در اختلال دمانس حوزه‌های شناختی زیادی چون حافظه، زبان، توجه و تمرکز، و حل مسأله تحت تأثیر قرار می‌گیرند، نمی‌توان نشانگان ویژه و منحصر به فردی را برایش متصور شد. در این بیماری کارکردهای عالی ذهن نسبت به بقیه‌ی کارکردها زودتر آسیب می‌بینند، به نحوی که در مراحل آخر، فرد مبتلا، جهت‌یابی خود را از نظر زمان (نمی‌داند روزی که در آن قرار دارد کدام روز، هفته یا ماه است یا حتی نمی‌داند در کدام سال یا فصل قرار داریم)، مکان (نمی‌داند الان کجاست) و

شخص (افراد نزدیک به خود را نمی‌شناسد یا حتی نمی‌داند، اصلاً خودش کیست) از دست می‌دهد.

بر اساس عامل ایجاد بیماری، نشانگان دمانس می‌توانند در اثر درمان حذف شوند یا به همان حالت باقی بمانند. کمتر از ۱۰ درصد عوامل دمانس با درمان مناسب برطرف می‌شوند. برخی از این عوامل که اغلب به دلایل ارگانیک مربوط می‌شوند عبارتند از: تنفس با دم‌های کوتاه، یرقان، و درد ناشی از عوامل مختلف. چون علائم دلیریوم کوتاه‌مدت به علائم دمانس بسیار شباهت دارد، بدون بررسی دقیق تاریخچه، یک دلیریوم به راحتی دمانس تشخیص گذاشته می‌شود. علائم برخی بیماری‌های روانی از جمله افسردگی و سایکوز نیز گاهی آنقدر به علائم دمانس و دلیریوم شبیه می‌شود که درمانگر را به سردرگمی دچار می‌سازد.

با پیشرفت روزافزون علم و افزایش امید به زندگی، تعداد افراد سالمند در جوامع امروزی افزایش یافته است. سالمندی مقطع سنی است که می‌تواند با مشکلات جسمانی، روانشناختی، و عصب‌شناختی نیز همراه باشد، بنابراین توجه به سالمند و سالمندی در سال‌های اخیر با ایجاد نشریه‌ها و رشته‌های تحصیلی تخصصی در مقاطع عالی افزایش یافته است. از مهمترین بیماری‌هایی که می‌تواند ضمن ایجاد مشکلات برای خود فرد بیمار باری بر دوش خانواده و جامعه محسوب شود دمانس و مهم‌ترین زیرشاخه‌ی آن آلزایمر است.

این کتابچه بر آن بوده تا ضمن فراهم آوردن اطلاعات مفید و کاربردی درباره‌ی این بیماری، اطلاعاتی در مورد انواع درمان‌های دارویی و غیر دارویی نیز به دست دهد.

در انتهای مقدمه لازم است اشاره شود مطالب این کتابچه برگرفته از پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد مؤلف اول با عنوان بررسی اثر موسیقی درمانی بر کاهش بی‌قراری مبتلایان به آلزایمر (انستیتو روانپزشکی تهران) است. مغتنم است از زحمات بی‌شائبه جناب آقای دکتر بهروز بیرشک، استاد راهنما و سرکار خانم عزیزه افخم ابراهیمی، استاد مشاور این پایان‌نامه تشکر لازم به عمل آید.